

Plads, plads, plads! Sådan får du ro på kælvningsen

Ekspert anbefaler 12 kvadratmeter per ko i fællesarealer og 16 kvadratmeter i enkeltkælvningsbokse.

7. apr 07:15 Skrevet af [Frederik Thalbitzer](#)

Det er en fordel, hvis kælvningsboksen er kvadratisk. Foto: Anja Juul Freudendal, Seges Innovation

Der er mere end lovkrav at forholde sig til, når man indretter en kælvningsafdeling, hvis man ønsker de bedste resultater. Sådan lyder det fra Anja Juul Freudendal, Seges Innovation, der har lavet forsøg med kælvningsafdelinger på DKC i Foulum

Ud over lovgivning bør man også forholde sig til arbejdsforhold for landmanden, dyrevelfærd for koen og smittebeskyttelse.

Kælvningsen forløber bedre, hvis den sker i et stille og roligt område, viste forsøget. Hvis kalven bliver født i fællesarealet, bliver koen let forstyrret.

- Når en kælvningsgang går i gang, skaber det opmærksomhed fra andre køer, så forstyrres koen, rejser sig og går rundt, og det er slet ikke godt, hvis kalven er på vej ud. Vi ser, at kalve bliver stjålet

og koen jages væk. I nogle tilfælde overtager andre køer kalven, og det kan derfor være svært at vide, hvis kalven er, påpeger hun.

Og for koen som netop har kælvet er situationen ret stressfuld.

PLADS ER GULD VÆRD

Forsøgene viste, at plads er en meget vigtig faktor for koen.

- Vi kunne se, at det gav færre konflikter, når køerne havde mere plads i fællesarealerne, inden de kom i enkeltkælvningsbokse. Det var især tydeligt, når koen gik fra foderbordet og tilbage til hvilearealet. Var der få kvadratmener per ko betød det, at køerne kom for tæt på hinanden, og køer som lå ned rejste sig unødigt og måtte finde ny plads, siger Anja Juul Freudendal.

Var der mange dyr i boksen, gik koen længere tid rundt for at finde en god plads. Hun anbefaler, hvis man står og skal indrette en ny kælvningsafdeling, at man har 12 kvadratmeter per ko til stor race og 10 kvadratmeter til lille race i det fælles forberedelsesareal og 16 kvadratmeter i enkeltboksene til stor race og 14 kvadratmeter til lille race.

- Vi kunne i forsøget se, at det gav de mest rolige kælvningsforhold – og bedst plads til selve kælvingen, understreger hun.

FORM ER VIGTIG

I forsøget på DKC fandt man også, at jo mere kvadratiske enkeltkælvningsboksene var, des bedre.

- Det er både fordi, det er nemmere at komme til, hvis dyrene har brug for fødselshjælp, og koen kommer heller ikke så nemt til at ligge på en uheldig måde. Det bliver også lettere at gå rundt om koen, når kalven skal have øremærker på eller gives mælk, siger hun.

I den forbindelse vil det være godt, at kunne fikse koen i et fanggitter for at øge sikkerheden for medarbejderne. Her viste forsøget vigtigheden af at få en ekstra drivlåge ind til at styre koen i enkeltkælvningsboksen.

- Køer omkring kælving kan være uforudsigelige og udvise pludselig aggressiv adfærd. Det skal derfor altid være muligt nemt at komme ud af boksen. Køer, der lige har kælvet, kan være ret urolige og nervøse, siger Anja Juul Freudendal.

VIGTIG SMITTEBESKYTTELSE

Smittebeskyttelse i kælvningsboksen er også vigtig. Op til kælving nedsættes køernes immunforsvar, og køer, der lige har kælvet, er mere modtagelige for infektioner.

Kalvene er også modtagelige for smitte. Tarmen hos den nyfødte kalv er mere gennemtrængelig. Det betyder, at der er større risiko for optagelse af smitstoffer. For at undgå, at kalvene optager smitstoffer, skal ko og omgivelser være rene, da kalvene vil sutte på alt omkring den.

Smittebeskyttelse kan være et dilemma at tage hensyn til, når køer skal flyttes i enkeltbokse. Sker det for tidligt, når boksen at blive beskidt, og sker det for sent, kælder koen i fællesboksen.

- Vi håber på at få noget kunstig intelligens, som præcist kan fortælle, når kælvningen går i gang, og køerne skal flyttes. Der sker en del udvikling på området, men det helt rigtige og nemt tilgængelige system er ikke på hylderne endnu. Og indtil der er en effektiv kunstig intelligens, som kan hjælpe, er det vigtigt at vide, hvem det er i stalden, der holder øje med dyrene i den henseende. Det gælder uanset om opstillingen er som på DKC, eller om dyrene flyttes til separate enkelt kælvningsbokse.

GODT INVENTAR

I forhold til indretning af kælvningsområdet er det også vigtigt at tænke inventar.

- Det skal både sikre, at koen føler sig isoleret, men den må ikke føle sig totalt isoleret, siger Anja Juul Freudendal.

Derfor er fast inventar i noget af boksen og tremmer i andre dele af boksen en god ide. Højden af inventaret skal være, så kalven ikke kan komme under eller igennem, for det vil stresser koen, der står tilbage i boksen.

Læs mere

Seges har udgivet et inspirationskatalog om Fremtidens Kælvningsafdelinger, hvor man kan se forskellige måder at indrette kælvningsafdelinger på.